

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน
เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนภาษาไทยของนักศึกษาวิชาชีพครู*

THE DEVELOPMENT OF TRAINING COURSE CURRICULUM ON
CLASSROOM ACTION RESEARCH FOR STRENGTHEN THE POTENTIAL
OF TEACHING THAI LANGUAGE OF TEACHING PROFESSIONAL
STUDENTS

อรรถพงษ์ ผิวเหลือง

Atthaphong Phiwhlueng

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

Mahamakut Buddhist University, Lanna Campus, Thailand

Corresponding author E-mail: yanamath60@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อสร้างหลักสูตรและคู่มือฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนภาษาไทยของนักศึกษาวิชาชีพครู 2) เพื่อเปรียบเทียบผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน การวิจัยครั้งนี้เป็นรูปแบบการวิจัยเชิงทดลอง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 30 รูป/คน โดยการสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ หลักสูตรฝึกอบรม แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ และแบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่า t-test แบบ Dependent Sample

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการสร้างหลักสูตรและคู่มือฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนได้เอกสารหลักสูตรฝึกอบรม ได้แก่ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์

* Received 1 February 2024; Revised 13 February 2024; Accepted 27 February 2024

โครงสร้างของหลักสูตร แนวทางการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม สื่อที่ใช้ประกอบการฝึกอบรม การวัดและประเมินผลการฝึกอบรม และเกณฑ์การผ่านหลักสูตรฝึกอบรม และเอกสารประกอบการฝึกอบรม ซึ่งประกอบด้วย คู่มือหลักสูตรสำหรับผู้ให้การฝึกอบรมและผู้เข้ารับการฝึกอบรม 2) ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน พบว่า คะแนนหลังเข้ารับการอบรมของผู้เข้ารับการอบรมสูงกว่าก่อนเข้ารับการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.61, S.D. = 0.49)

คำสำคัญ: หลักสูตรฝึกอบรม, การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน, นักศึกษาวิชาชีพครู

Abstract

This research the objectives are as follows: 1) To create a curriculum and training manual on classroom action research to strengthen the teaching potential of Thai language students in the teaching profession. 2) To compare the results of using the training course on action research in the classroom. 3) To assess the satisfaction of trainees towards the training course on action research in the classroom. This research is a type of experimental research. The sample group consisted of 30 undergraduate students/person by simple random sampling. The research tools were learning management plans for training courses. Achievement test and satisfaction assessment. Statistics used include mean, standard deviation, and Dependent Sample t-test.

The research results were found: 1) Results of creating a curriculum and training manual on classroom action research. Receive training course documents including principles and rationale, objectives, and structure of the course. Guidelines for organizing training activities Media used for training.

Training measurement and evaluation and criteria for passing the training course and training documents which includes Course guide for training providers and trainees 2) Comparative results of using the training curriculum on action research in the classroom, it was found that the scores after attending the training were significantly higher than before attending the training at the .05 level. 3) Results of the assessment of trainees' satisfaction with the training course on classroom action research, it was found that the trainees were overall satisfied at the highest level ($\bar{X}$ = 4.61, S.D. = 0.49).

Keywords: Training courses, Classroom action research, Teaching professional students

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากเดิมผู้เรียนเป็นเพียงผู้รับ (Passive Learning) เป็นการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (Active Learning) เพื่อให้สอดคล้องกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) ซึ่งเป็นทักษะแห่งอนาคต สำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วยการเรียนรู้การอ่าน การเขียน การคำนวณ การคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร การร่วมมือ ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะชีวิตและอาชีพ ซึ่งเรียกว่า 3R8C และ 3R คือ Reading ทักษะอ่านออกเสียง (W)riting เขียนได้เขียนเป็น (A)rithmetics คิดเลขเป็น และ 8C คือ Critical thing and problem solving ทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณและสามารถการแก้ปัญหา Creativity and innovation ทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์และนวัตกรรม Cross-cultural understanding ทักษะความเข้าใจในความแตกต่างและกระบวนการคิดของแต่ละวัฒนธรรม Collaboration information and media literacy ทักษะในการสื่อสารข้อมูลและการรู้เท่าทันสื่อ Computing and IT literacy ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ Career and learning skills ทักษะอาชีพและ

ความสามารถในการเรียนรู้ และ Compassion ความมีเมตตากรุณา มีคุณธรรม รู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่น รวมไปถึงการมีระเบียบวินัย

การพัฒนาประเทศต้องควบคู่ไปกับการพัฒนาคน การพัฒนาคนเริ่มต้นที่การให้การศึกษา ซึ่งการจัดการศึกษาในปัจจุบันมีความสำคัญอย่างมาก ในการพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพ และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เจริญก้าวหน้า ซึ่งการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนั้นตามข้อกำหนดของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 24 ที่มีแนวทางในการจัดการศึกษาว่าสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น กระบวนการศึกษาธิการ (2551)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (พระราชบัญญัติ, 2542) กล่าวว่า การศึกษา หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2551) กล่าวว่า การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคมและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการจัดการเป็นการสร้างกลยุทธ์ใหม่ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สามารถตอบสนองความต้องการของบุคคลสังคมไทย ผู้เรียนมีศักยภาพในการแข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในสังคมโลก ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและยึดมั่นในระบบปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเพื่อยกระดับคุณภาพของการศึกษาวิชาชีพครูให้สอดคล้องกับประกาศคณะกรรมการคุรุสภา เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการทดสอบและประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครู (ฉบับที่ 2) ข้อ 7 สมรรถนะทางวิชาชีพครู ประกอบด้วย ความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ และการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพครู ด้านการจัดการเรียนรู้ ให้นักศึกษาวิชาชีพครูมีศักยภาพเพื่อนำไปพัฒนาความสามารถการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนในระดับขั้นพื้นฐาน

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับบุคคล โดยต้องการให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการทำงานทั้งในเรื่องของด้านความรู้ (Knowledge : K) ด้านเจตคติ (Attitude : A) และด้านทักษะ (Skill : S) เพื่อให้เกิดความชำนาญในการปฏิบัติงานเฉพาะอย่าง จนสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาของงานที่ปฏิบัติอยู่ให้บรรลุความสำเร็จและมีประสิทธิภาพสูงขึ้นตามความคาดหวังขององค์กร ทั้งนี้ เพื่อเป็นการพัฒนานักศึกษาวิชาชีพครูให้มีความมั่นใจในการทำหน้าที่สอนด้วยวิธีการที่หลากหลาย พร้อมกับยกระดับผลการเรียนของนักเรียนด้านการอ่านและเขียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังที่ เสวกา ปัญจจริยะกุล (2561) กล่าวว่า การฝึกอบรมมีจุดมุ่งหมาย 2 ประการ คือ เพื่อแก้ปัญหาคาดความรู้ ความชำนาญในสายงานที่ได้รับมอบหมาย และเพื่อพัฒนาปรับปรุงความรู้ในสายงานที่ได้รับมอบหมายให้มากขึ้นสอดคล้องกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2534) สรุปความมุ่งหมายของการฝึกอบรม มี 2 ประการ คือ เพื่อเป็นการแก้ปัญหาคาดความรู้ ความชำนาญในสายงานของข้าราชการที่ได้รับมอบหมายในการปฏิบัติ และเพื่อพัฒนาการปรับปรุงความรู้ให้แก่ข้าราชการ เป็นการเพิ่มเติมซึ่งความรู้เพื่องานที่มีความรับผิดชอบมากขึ้น

การวิจัยในชั้นเรียน เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และสามารถแก้ปัญหาคาดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิผล ดังที่ สรชัย พิศาลบุตร (2553) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนสามารถนำไปใช้ปรับปรุง แก้ไขวิธีการเรียนของนักเรียนแต่ละคน แต่ละกลุ่มหรือชั้นเรียน ปรับปรุงวิธีการสอนและการวัดผลการเรียนของครูให้เหมาะสมกับตัวนักเรียนและวิชาที่สอน ตลอดจนใช้ในการจัดการสภาพแวดล้อมของห้องเรียนให้เหมาะสมกับการเรียนการสอน ซึ่งการทำวิจัยในชั้นเรียนมีระเบียบวิธีวิจัยที่เกี่ยวกับการแผนงานวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ ข้อมูลจึงไม่ยุ่งยากซับซ้อน ครูทุกคนจึงสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้โดยใช้รูปแบบการวิจัยที่เป็นมาตรฐานสากล ประกอบด้วย 5 บท 1) บทนำ 2) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 3) วิธีดำเนินการวิจัย 4) ผลการวิจัย และ 5) สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ นอกจากนี้ การทำวิจัยในชั้นเรียนยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยในการพัฒนาวิชาชีพครู เนื่องจากกระบวนการสืบค้นที่เป็นระบบและเชื่อถือได้ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการเรียนรู้ และครูเกิดการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และยังเป็นการพัฒนาผู้ที่มีส่วนร่วม นำไปสู่การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่เน้นการสะท้อนผล และส่งเสริมบรรยากาศของการทำงานแบบประชาธิปไตยที่ทุกฝ่ายเกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และยอมรับใน

การข้อค้นพบร่วมกัน (สุวิมล ว่องวานิช, 2553) ดังนั้น การพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางของการปฏิรูปการศึกษาที่เน้นให้ครู ดำเนินการวิจัยควบคู่ไปกับกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ได้มีการจัดให้ นักศึกษาไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษาเป็นเวลา 6 เดือน ภายใต้การนิเทศ ร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยกับสถานศึกษา โดยเน้นการปฏิบัติงานในหน้าที่ครู ได้แก่ ปฏิบัติงานสอนในชั้นเรียน การวิจัยในชั้นเรียน การจัดทำโครงการ การพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา งานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน งานบริการของโรงเรียน ศึกษา และบริการชุมชน และ งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย นักศึกษาทุกคนจะต้องทำวิจัยในชั้น เรียน ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 1 เรื่อง ซึ่งจะอยู่ภายใต้การกำกับติดตามของอาจารย์นิเทศของมหาวิทยาลัยและครูพี่เลี้ยงของ โรงเรียนที่นักศึกษาปฏิบัติการสอนและฝึกประสบการณ์ โดยอาจารย์ทั้ง 2 ฝ่าย จะให้คำปรึกษา และการประเมินงานวิจัยในชั้นเรียน ทั้งนี้ เพื่อให้นักศึกษาได้ทดลองนำความรู้ที่ได้จากทฤษฎี ทางวิชาการศึกษา ทักษะ กระบวนการ และอุดมคติต่อวิชาชีพครูไป ใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่ผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามสาขาวิชาที่ได้ศึกษามา ซึ่งเป็นโอกาสที่นักศึกษาจะได้พัฒนาบุคลิกภาพ เจตคติ และความ เจริญงอกงามในวิชาชีพครู นอกจากนี้ ยังได้เผยแพร่ผลงาน นวัตกรรม และแนวคิดใหม่ ๆ จาก องค์ความรู้ที่นักศึกษาได้สั่งสมมาตลอดระยะเวลาที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

ดังนั้น จากสภาพการดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตร ฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนภาษาไทย ของนักศึกษาวิชาชีพครู เพื่อหวังว่าจะพัฒนาศักยภาพนักศึกษาวิชาชีพครูให้มีทักษะการจัดการ เรียนรู้ที่หลากหลายและสามารถเลือกใช้วิธีวิทยาการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียน เพื่อยกระดับ ผลสัมฤทธิ์ทางการสอนภาษาไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างหลักสูตรและคู่มือฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนภาษาไทยของนักศึกษาวิชาชีพครู
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนภาษาไทยของนักศึกษาวิชาชีพครู
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนภาษาไทยของนักศึกษาวิชาชีพครู

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นรูปแบบการวิจัยเชิงทดลองแบบ (Experimental research) ด้วยวิธีการใช้กลุ่มทดลองกลุ่มเดียว เพื่อวัดผลก่อนและหลังการทดลอง (One group Pre-test and Post-test Design)

1. ขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1.1 ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี (หลักสูตร 4 ปี) ภาคปกติ ที่คงสภาพการเป็นนักศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์ ที่เข้าศึกษาตั้งแต่ ปี 2563 – 2566 จำนวน 214 รูป/คนกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี (หลักสูตร 4 ปี) ภาคปกติ ที่คงสภาพการเป็นนักศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์ ที่ออกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ในปีการศึกษา 2566 จำนวน 52 รูป/คน ผู้วิจัยได้สุ่มจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 รูป/คน โดยการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling)

1.2 ด้านเนื้อหา เนื้อหาสาระที่ใช้ในการฝึกอบรม ดังนี้ ภาคทฤษฎีจำนวน 30 ชั่วโมง ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ 10 แผน

1.3 ด้านระยะเวลา ภาคทฤษฎีใช้เวลาการฝึกอบรม จำนวน 5 วัน 30 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 3 ชั่วโมง

1.4 ด้านตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรต้น คือ หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนภาษาไทยของนักศึกษาวิชาชีพครู ตัว

แปรตาม คือ 1) หลักสูตรฝึกอบรมมีประสิทธิภาพ 2) ผลสัมฤทธิ์ของผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรม 3) ความพึงพอใจของผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม

2. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้ 1) หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนภาษาไทยของนักศึกษาวิชาชีพรู 2) แบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม มีลักษณะเป็นข้อคำถามชนิดปรนัย 4 ตัวเลือก 60 ข้อ 3) แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งมีค่า IOC มีค่าเท่ากับ 4.33 และค่าความเชื่อมั่น มีค่าเท่ากับ 4.39

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 เตรียมหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนภาษาไทยของนักศึกษาวิชาชีพรู

3.2 ดำเนินการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมก่อนการฝึกอบรม (Pre-test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ภาคทฤษฎี

3.3 ดำเนินการฝึกอบรม โดยผู้วิจัยได้เป็นผู้ดำเนินการฝึกอบรมทั้งหมด ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

3.4 เมื่อจบการฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนภาษาไทยของนักศึกษาวิชาชีพรู (ภาคทฤษฎี) ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังการฝึกอบรม (Post-test) และประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมและให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินรายงานโครงการ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. คำนวณจากการทดสอบผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้วยแบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมและผลการประเมินจากแบบประเมินความพึงพอใจ นำมาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. ทำการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการฝึกอบรมโดยใช้การทดสอบที (t-test) แบบ dependent

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ ค่า IOC มีค่าเท่ากับ 4.33 ค่าความเชื่อมั่น มีค่าเท่ากับ 4.39 ค่าความยาก มีค่าเท่ากับ 0.35 และค่าอำนาจจำแนก มีค่าเท่ากับ 0.29 โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟาของครอนบาค Cronbach (1970)

ผลการวิจัย

1. ผลการสร้างหลักสูตรและคู่มือฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนภาษาไทยของนักศึกษาวิชาชีพครู ได้เอกสารหลักสูตรฝึกอบรมและเอกสารประกอบการฝึกอบรม ซึ่งประกอบด้วย คู่มือหลักสูตรสำหรับผู้ให้การฝึกอบรมและผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ผลของการจัดทำเอกสารหลักสูตรฝึกอบรม มีองค์ประกอบ 7 ประการ ได้แก่ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ โครงสร้างของหลักสูตร แนวทางการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม สื่อที่ใช้ประกอบการฝึกอบรม การวัดและประเมินผลการฝึกอบรม และเกณฑ์การผ่านหลักสูตรฝึกอบรม

1.2 ผลของการจัดทำเอกสารประกอบการฝึกอบรม ซึ่งประกอบด้วย คู่มือหลักสูตรสำหรับผู้ให้การฝึกอบรมและคู่มือหลักสูตรสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม

2. ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนภาษาไทยของนักศึกษาวิชาชีพครู พบว่า คะแนนหลังเข้ารับการอบรมของผู้เข้ารับการอบรมสูงกว่าก่อนเข้ารับการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนภาษาไทยของนักศึกษาวิชาชีพครู พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจด้านส่วนประกอบของหลักสูตรฝึกอบรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$, S.D. = 0.44) รองลงมา คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.49) ด้านระยะเวลา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.50) ด้านสื่อที่ใช้ในหลักสูตรฝึกอบรม อยู่ในระดับมาก

ที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.50) และด้านกระบวนการฝึกอบรมตามแผนการฝึกอบรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.50)

อภิปรายผล

1. ผลการสร้างหลักสูตรและคู่มือฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนภาษาไทยของนักศึกษาวิชาชีพครู ประกอบด้วย 1) เอกสารหลักสูตรฝึกอบรม มืองค์ประกอบ 7 ประการ ได้แก่ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ โครงสร้างของหลักสูตร แนวทางการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม สื่อที่ใช้ประกอบการฝึกอบรม การวัดและประเมินผลการฝึกอบรม และเกณฑ์การผ่านหลักสูตรฝึกอบรม และ 2) เอกสารประกอบการฝึกอบรม ได้แก่ 2.1) คู่มือหลักสูตรสำหรับผู้ให้การฝึกอบรมและผู้เข้ารับการอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนภาษาไทยของนักศึกษาวิชาชีพครู ซึ่งประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ประกอบด้วย คำชี้แจงการฝึกอบรม ซึ่งได้แก่ การเตรียมการฝึกอบรมและขั้นตอนการฝึกอบรม ตอนที่ 2 ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้สำหรับการฝึกอบรมภาคทฤษฎี จำนวน 10 หน่วย โดยแต่ละแผนการฝึกอบรมของแต่ละหน่วยประกอบด้วย ชื่อเรื่อง สารสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล แผนการจัดการเรียนรู้ (เอกสารประกอบการเรียน) และคำถามท้ายบท และตอนที่ 3 แผนตารางการฝึกอบรมภาคปฏิบัติ 2.2) คู่มือหลักสูตรสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนภาษาไทยของนักศึกษาวิชาชีพครู ประกอบด้วย คำชี้แจงการฝึกอบรม และการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ประกอบด้วย บทนำ ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน จุดประสงค์ของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ประเภทของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ประโยชน์ของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ขั้นตอนหรือกระบวนการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน และตัวอย่างรายงานการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของบุญเลี้ยง ทุมทอง (2554 : 25) รุจิรี ภู่อาระ (2553 : 35) Tyler (1949 : 25) Taba (1962 : 38) Beauchamp (1968 : 46) สรุปองค์ประกอบของหลักสูตรควรประกอบด้วย 1) นโยบายการศึกษา



2) จุดมุ่งหมายหลักสูตร 3) เนื้อหา 4) การนำหลักสูตรไปใช้ 5) การประเมินผลหลักสูตร และ สอดคล้องกับวารสาร อาจคำไพ (2565) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้าง สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ตามกรอบแนวคิดความรู้ในเนื้อหาศาสตร์การสอนและ เทคโนโลยี (TPACK) พบว่า 1) หลักการของหลักสูตร 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) โครงสร้างหลักสูตร 4) เนื้อหาสาระของหลักสูตร 5) สื่อการเรียนการสอน 6) การวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ และสอดคล้องกับพระปลัดนนทนิม ฐยงคาร (2564) ได้ศึกษาการ พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนธรรมศึกษาตาม แนวคิดเชิงรุก (Active Learning) สำหรับพระสอนศีลธรรม ระดับประถมศึกษา พบว่า หลักสูตรมีองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) โครงสร้าง 5) กิจกรรมการเรียนรู้ 6) สื่อการสอน 7) การวัดและประเมินผล และสอดคล้อง กับสุทธิกร แก้วทอง (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อสร้างเสริมสมรรถนะใน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า หลักการ วัตถุประสงค์เนื้อหา วิธีการฝึกอบรม สื่อ/ สิ่งอำนวยความสะดวก/อุปกรณ์และการวัดและ ประเมินผล และสอดคล้องกับเสาวภา ปัญจจริยะกุล (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อยกระดับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ได้เอกสารหลักสูตรฝึกอบรมและเอกสารประกอบการฝึกอบรม ซึ่งประกอบด้วย คู่มือหลักสูตรสำหรับผู้ให้การฝึกอบรมและคู่มือหลักสูตรสำหรับผู้เข้ารับการ ฝึกอบรม

2. ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนภาษาไทยของนักศึกษาวิชาชีพครู พบว่า คะแนนหลังเข้ารับการ อบรมของผู้เข้ารับการอบรมสูงกว่าก่อนเข้ารับการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องมาจากการผู้เข้ารับการอบรมได้รับความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นจากการศึกษาใน รายวิชาการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้มาก่อนแล้ว และในการจัดอบรมโครงการวิจัย นี้มีกระบวนการและแผนการฝึกอบรมที่ชัดเจน สื่อประกอบการอบรมมีคุณภาพ และมีกิจกรรม การเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เข้าอบรมได้ลงมือปฏิบัติจริง ทำให้ผู้เข้าอบรมเกิดกระบวนการเรียนรู้จาก ประสบการณ์จริง สอดคล้องกับแนวคิดมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2538) สรุปความได้ ว่า เทคนิคการฝึกอบรมที่นิยมใช้ทั่วไป ได้แก่ การบรรยาย การประชุมอภิปราย การแสดง

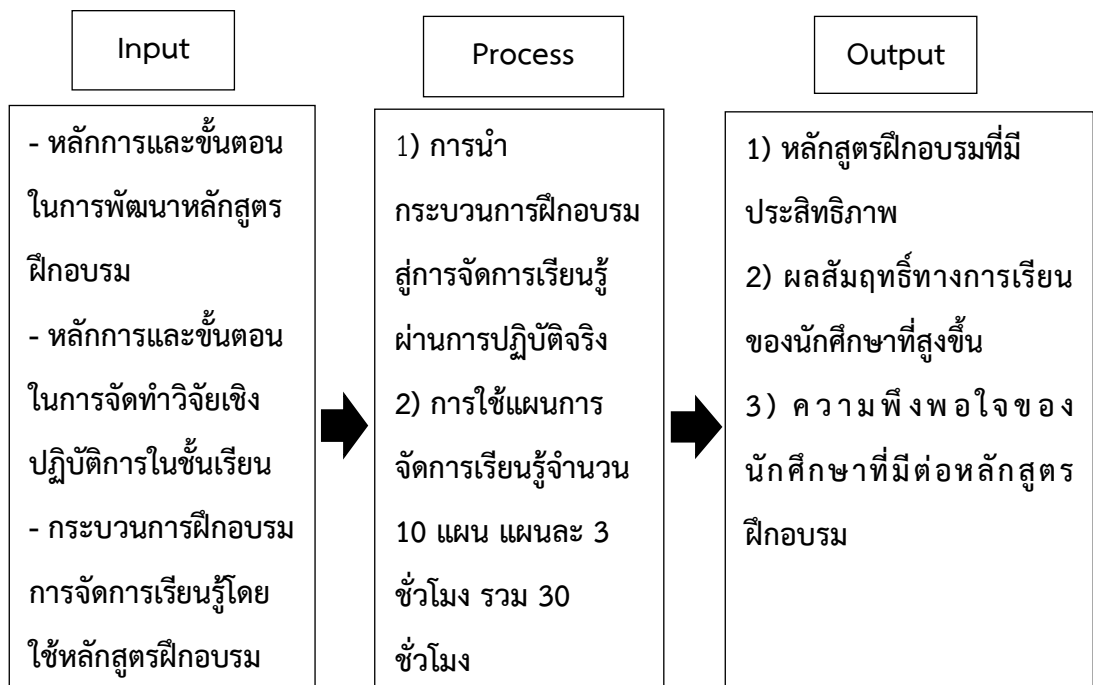
บทบาทสมมติ การศึกษากรณีตัวอย่าง การสาธิต การสัมภาษณ์ การฝึกการทำงานของผู้บริหาร มาเพื่อพิจารณาแก้ปัญหาการสร้างตัวแบบนั้น ซึ่งต้องอาศัยความ ชำนาญและความสามารถ อย่างสูง โดยมากเน้นในเรื่องการฝึกฝนการตัดสินใจ สอดคล้องกับธนฐกร หาญประสิทธิ์ (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการใช้ Google Classroom เพื่อการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมการใช้ Google Classroom เพื่อการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรู้ความ เข้าใจของครูมีคะแนนเฉลี่ยหลังการฝึกอบรมสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการฝึกอบรมอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเสาวภา ปัญจจริยะกุล (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตร ฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ผล การเปรียบเทียบการทดสอบก่อนเข้ารับการอบรมและหลังของผู้เข้ารับการอบรมมีคะแนนหลัง เข้ารับการอบรมสูงกว่าก่อนเข้ารับการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนภาษาไทยของนักศึกษา วิชาชีพครู พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.49) ทั้งนี้เนื่องมาจากการฝึกอบรมครั้งนี้ ผู้วิจัยเน้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีส่วนร่วม ในการทำกิจกรรมและลงมือปฏิบัติจริงและมีส่วนร่วมในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ จึงทำ ให้บรรยากาศการเรียนรู้เป็นกันเอง ทำให้ผู้เข้าอบรมตื่นตัวและมีความสนใจเป็นอย่างมาก โดย ผู้เข้ารับการอบรมและผู้ให้การฝึกอบรมมีการช่วยเหลือกันและกันในการเตรียมการทำวิจัยใน ชั้นเรียนได้จริง จึงทำให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจในการฝึกอบรมครั้งนี้ สอดคล้อง กับธนฐกร หาญประสิทธิ์ (2563) การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการใช้ Google Classroom เพื่อ การจัดการเรียนรู้สำหรับครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ครูมีเจตคติต่อหลักสูตร ฝึกอบรมการใช้ Google Classroom เพื่อการจัดการเรียนรู้สำหรับครู ในระดับการศึกษาขั้น พื้นฐาน อยู่ในระดับมาก และเสาวภา ปัญจจริยะกุล (2561) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตร ฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ผล การประเมินของผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัย ปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนภาษาไทยของนักศึกษาวิชาชีพครู ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้จาก หลักการและขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมและหลักการและขั้นตอนในการจัดทำ การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ซึ่งได้นำมาออกแบบเป็นงานวิจัยเชิงทดลองเพื่อบูรณาการร่วมกับการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา เพื่อให้นักศึกษามี พื้นฐานการทำวิจัยในชั้นเรียนและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น โดยมีการประเมินผลที่ได้ จากหลักสูตรฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่สูงขึ้นและความ พึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม ดังแผนภาพโมเดลต่อไปนี้

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน
เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนภาษาไทยของนักศึกษาวิชาชีพครู



ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

1. ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1.1 ผลการสร้างหลักสูตรและคู่มือฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนภาษาไทยของนักศึกษาวิชาชีพครู ได้เอกสารหลักสูตรฝึกอบรมและเอกสารประกอบการฝึกอบรม ซึ่งประกอบด้วย คู่มือหลักสูตรสำหรับผู้ให้การฝึกอบรมและคู่มือหลักสูตรสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม

1.2 ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนภาษาไทยของนักศึกษาวิชาชีพครู พบว่า คะแนนหลังเข้ารับการอบรมของผู้เข้ารับการอบรมสูงกว่าก่อนเข้ารับการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนภาษาไทยของนักศึกษาวิชาชีพครู พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.49)

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

2.1.1 การนำหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ไปใช้กับผู้เข้ารับการอบรมที่มีพื้นฐานความรู้ที่แตกต่างกัน จำเป็นต้องปรับพื้นฐานเพื่อสร้างความเข้าใจก่อน ซึ่งผู้วิจัยต้องชี้แจงให้ผู้อบรมเข้าใจกระบวนการฝึกอบรมและผลที่จะได้รับการฝึกอบรม ทั้งนี้ผู้วิจัยสามารถปรับเปลี่ยนกิจกรรมการฝึกอบรม เพื่อให้การจัดการฝึกอบรมมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีความแตกต่างกัน

2.1.2 ระยะเวลาในการฝึกอบรม ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติไม่เพียงพอ เนื่องจากการกำหนดการเปิดภาคการศึกษาที่ 2 ชัยบเวลาเปิดเรียนก่อนกำหนด จึงทำให้การฝึกอบรมไม่สามารถดำเนินได้ตามแผนที่กำหนด จึงได้ปรับแผนการฝึกอบรมใหม่เพื่อให้ทันเวลา

2.1.3 ผู้วิจัยควรชี้แจงคู่มือหลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถทำความเข้าใจกับเนื้อหาสาระของเรื่องที่จะฝึกอบรม และดำเนินการอบรมและเน้นการลงมือปฏิบัติจริงไปตามลำดับขั้นตอน

2.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

2.2.1 ควรมีการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนภาษาไทยของนักศึกษาวิชาชีพรู เป็นวิจัยและพัฒนา (R&D) เพื่อเพื่อให้สอดคล้องกับครูในศตวรรษที่ 21

2.2.2 ควรมีการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง แผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะและนวัตกรรมจัดการการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนของนักศึกษาวิชาชีพรูต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: ศุภสภาลาดพร้าว.
- ณฐกร หาญประสิทธิ์. (2563). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการใช้ Google Classroom เพื่อการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญเลี้ยง ทมทอง. (2554). การพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระปลัดนนทณัฐ ศฤงคาร. (2564). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนธรรมศึกษาตามแนวคิดเชิงรุก (Active Learning) สำหรับพระสอนศีลธรรม ระดับประถมศึกษา. หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รุจิร ภูสาระ. (2553). การพัฒนาหลักสูตร : ตามแนวปฏิรูปการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: บุ๊คพอยท์.

วรารณ อางคำไพ. (2565). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ตามกรอบแนวคิดความรู้ในเนื้อหาศาสตร์การสอนและเทคโนโลยี (TPACK). ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สรชัย พิตาลบุตร. (2553). การสร้างและประมวลผลข้อมูลจากแบบสอบถาม. กรุงเทพมหานคร: วิทย์พัฒน์.

สุโขทัยธรรมาธิราช, มหาวิทยาลัย. (2534). เอกสารการเรียนรู้การทำวิจัยด้วยตนเอง. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สุวิมล ว่องวานิช. (2553). การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน. (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุทธิกร แก้วทอง. (2563). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อสร้างเสริมสมรรถนะในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ. การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษาและพลศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เสาวภา ปัญจจริยะกุล. (2561). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. รายงานการวิจัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

Beauchamp, George A. (1981). Curriculum Theory. Illinois: The Kagg.

Taba, Hilda. (1962). Curriculum Development: Theory and Practice. New York: Harcourt, Brace and World.

Tyler, R.W. (1949). Basic principles of curriculum and instruction. Chicago: University of Chicago.